

عنوان مقاله:

مقایسه اجزای اسانس جمعیت های خودرو بابونه (*Matricaria chamomilla* L.) با معادل کاشته شده آنها

محل انتشار:

مجله تحقیقات گیاهان دارویی و معطر ایران، دوره 39، شماره 4 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

نجمه هادی - بخش گیاهان دارویی و محصولات فرعی- موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

راضیه عظیمی - هیات علمی موسسه جنگلها و مراتع کشور

مهدی یحیی زاده - استادیار، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

مریم مکی زاده تفتی - بخش تحقیقات گیاهان دارویی و محصولات فرعی، موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

سمیه فکری قمی - موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

سیمین محیط - گروه علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه گیلان

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: بابونه (*Matricaria chamomilla* L.) به دلیل کاربرد فراوان در صنایع مختلف غذایی، دارویی و آرایشی-بهداشتی از گیاهان دارویی مهم به شمار می رود. خواص بیولوژیک بابونه به اجزای اسانس، به ویژه کامازولن و آلفا-بیزابولول اکسید A و فلاونوئیدهای آن، به ویژه آپیزنین و لوتئولین نسبت داده می شود. ارزیابی جمعیت های گیاهی خودرو متعلق به مناطق مختلف جغرافیایی در محل (بررسی نمونه های خودرو) و خارج از محل (بررسی نمونه های خودرو در شرایط زراعی)، برای به نژادی گیاه و گزینش ژنوتیپ های امیدبخش گام بسیار مهمی است. از سویی کشت و اهلی کردن گیاهان خودرو در شرایط زراعی موجب بهبود عملکرد گیاه شده و از برداشت بی رویه و انقراض گیاه جلوگیری می کند. در این پژوهش به بررسی تنوع کمی و کیفی اسانس برخی جمعیت های خودرو بابونه و کاشته شده همین جمعیت ها در شرایط زراعی پرداخته شد. مواد و روش ها: گل و بذر ۱۵ جمعیت خودرو بابونه از رویشگاه های طبیعی کشور شامل ۱۲ جمعیت از استان خوزستان (۲، ۱۲- $Kh1$) جمعیت از استان فارس (۲- $F1$) و ۱ جمعیت از استان بوشهر (۳- $F3$) در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ جمع آوری گردید. گل ها برای اسانس گیری و بذرها برای کشت در مزرعه در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی (تیمار = ژنوتیپ) با ۳ تکرار استفاده شدند. مزرعه تحقیقاتی واقع در ایستگاه تحقیقات البرز وابسته به موسسه تحقیقات جنگل ها و مراتع کشور (استان البرز) به عنوان محل کشت بدون اضافه کردن هیچ کودی به خاک در نظر گرفته شد. بذرها با فواصل ۱۵ سانتی متر بین خطوط کاشت و ۱۵ سانتی متر بین بوته ها روی خطوط کاشت به صورت مستقیم کاشته شدند (فروردین ۱۴۰۱). آبیاری به صورت قطره ای و وجین علف های هرز به صورت مکانیکی انجام شد. برداشت دستی گل ها همراه با کمتر از ۵ سانتی متر دمگل در مرحله بیشتر از ۷۰٪ گلدهی انجام شد. اسانس گل های سایه-خشک به روش تقطیر با آب (دستگاه کلونجر) به مدت ۳ ساعت استخراج شد و آنالیز کمی و کیفی آنها با استفاده از دستگاه های گاز کروماتوگرافی و گاز کروماتوگرافی متصل به طیف سنج جرمی انجام شد. نتایج: نتایج نشان داد، هیدروکربن های سسکوئی ترین، سسکوئی ترین های اکسیژنه و دی استیلن ها بیشترین درصد ترکیبات اسانس در هر دو گروه نمونه های خودرو و کاشته شده را تشکیل می دادند. دو ترکیب مهم اسانس بابونه شامل کامازولن (از هیدروکربن های سسکوئی ترین) و آلفا-بیزابولول اکسید A (از سسکوئی ترین های اکسیژنه) در گیاهان کاشته شده بیشتر از نمونه های خودرو بودند. در نمونه های خودرو، بیشترین میزان (%) کامازولن (۵.۳٪) و آلفا-بیزابولول اکسید A (۲۱.۵٪) به ترتیب در جمعیت های $Kh8$ و $Kh4$ و در نمونه های کاشته شده، بیشترین میزان کامازولن (۱۱.۱٪ و ۱۱.۰٪) به ترتیب در جمعیت های $Kh7$ و $Kh3$ و بیشترین مقدار آلفابیزابولول اکسید A (۳۲.۳٪) (A

در جمعیت F-۲ به دست آمد. به طور کلی، اجزای عمده اسانس (%) در جمعیت های کاشته شده و خودرو شامل آلفا-بیزابولون اکسید A (خودرو: ۴۰.۱% (F۱) تا ۶۴.۵% (Kh۳) و کاشته شده: ۲۹.۸% (F۲) تا ۵۶% (Kh۳)، آلفا-بیزابولول اکسید A (خودرو: ۵.۸% (Kh۵) تا ۲۱.۵% (Kh۴) ...

کلمات کلیدی:

بابونه (*Matricaria chamomilla* L.), جمعیت های گیاهی وحشی، زراعی کردن، اسانس، کامازولن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1878453>

